

BALEGEMSE STEEN LEEFT NOG ALTIJD

**Balegro ontgint
fossilrijke zandsteen**

Balegro wil de Balegemse steen nieuw leven inblazen. De ‘vergeten’ fossilrijke zandsteen wordt weer volop ontgonnen in de groeve in Oosterzele nabij, jawel, Balegem. Site-verantwoordelijke Hendrik Vergote: “Zand was de laatste jaren altijd de hoofdactiviteit van deze groeve, daar gaat nu verandering in komen.”

Sandra van der Horst

Met de schoenen vol modder excuseert bovengetekende zich voor de vieze voetstappen in de showroom van een steenhouwerij in België. In welke groeve ze geweest is? Die van de Balegemse steen, 50 minuten rijden verderop. Daar heeft de steenhouwer nog nooit van gehoord. En precies deze reactie was de reden van

de uitnodiging van Hendrik Vergote, site-verantwoordelijke bij Balegro en het daaruitvolgende bezoek aan de steen- en zandgroeve eerder die dag.

Balegro is een dochteronderneming van Groep Verhelst en heeft eind 2010 de groeve overgenomen van de familie Verlee. Vergote vertelt: “In de daarna opge-

maakte nieuwe strategie van Balegro hebben we ons onder andere geëngageerd om de Balegemse steen kwalitatief te blijven ontginnen en verwerken in onze steenzagerij.” Daarmee krijgt de zandsteen nieuw leven ingeblazen.

De Balegemse steen heeft een zeer rijke geschiedenis. De eerste vermeldingen van

- 1 Uit de groeve van Balegro komen grillige, relatief kleine blokken steen.
(Foto's: Balegro)
- 2 Een gevel in Balegemse steen.
- 3 De gelige zandsteen is zeer fosielrijk en heeft een aantal gunstige technische eigenschappen. De Balegemse steen is vorstvast en heeft een hoge druksterkte.

keihard. Vergote: “We zagen slechts 17 cm in een uur en ons diamant is speciaal op deze steensoort aangepast.” De steen heeft een aantal gunstige technische eigenschappen, blijkt uit onderzoek van de Universiteit van Gent. Zo is de Balegemse steen vorstvast en heeft het een hoge druksterkte. Dat maakt hem geschikt voor tal van toepassingen, zowel in restauratie als nieuwbouw.

Balegro, waar acht man werkt, heeft weinig gezaagde steen op voorraad. Iedere bestelling wordt apart bekeken en dan verzaagd. Vergote zegt overigens dat er in de nabije toekomst zeker wordt geïnvesteerd. “Dan zullen we een hoger rendement hebben, de veiligheid beter in acht kunnen nemen en onze klanten rapper kunnen bedienen.” Het bedrijf in Oosterzele beschikt over een bestaande stock aan Balegemse steen van 10.661 m³. “En we schatten in onze groeve van 11 ha nog te kunnen beschikken over een te ontginnen natuursteenreserve van 13.500 m³. We verwachten nog 150 jaar productiecapaciteit te hebben”, rekent Vergote uit.

‘Baleghemse steengroeven’ zijn teruggevonden in de archieven van de bouw van de Sint-Baafskerk. In het bestek uit 1551 werd opgesomd wat met Balegemse steen diende te worden gebouwd. Het materiaal werd ook gebruikt bij de bouw van onder andere de Sint-Jacobskerk in Gent en de Onze-Lieve-Vrouwekerk van Dendermonde. Vanaf 1870 raken de Balegemse steengroeven in verval, met alleen enkele kleine pogingen tot ontginning. Pas in 1996 ging de groeve in Oosterzele, nabij Balegem, weer open. Maar zandwinning was altijd de hoofdactiviteit. De overname van Balegro brengt daar verandering in. Het is het enige bedrijf dat deze zandsteen nu nog ontgint, vertelt Vergote. “We willen de steen weer gaan promoten. Veel mensen kennen de steen niet, denken dat hij niet meer bestaat of dat er geen stock meer van is. Daarom is bij de renovatie van verschillende monumentale gebouwen helaas vaak een andere steensoort toegepast. We hebben nu weer contact met monumentenzorg, die gingen er jaren onterecht vanuit dat de Balegemse steen niet meer beschikbaar was en hebben daarom dikwijls gekozen voor een andere steen met een ander karakter.”

Onder het oppervlak | Ironisch genoeg ligt de Balegemse steen dicht onder het oppervlak, onder twee à drie meter leemgrond. De bank heeft een dikte van ongeveer een halve meter. Daaronder ligt het zand dat ook wordt gewonnen. Bij het machinaal weggraven van het zand onder

de steen, komt de steen vrij te liggen en valt er uiteindelijk uit. De steen is grillig van vorm en heeft een maximale omvang van 1,5 m bij 40 cm. “Ter plekke maken we een scheiding tussen grote en kleine blokken en doen we een eerste kwaliteitscontrole. Na het zagen zien we pas met welke soort we precies van doen hebben.” De Balegemse steen kent namelijk twee varianten: de gele, meer populaire versie en degene met een meer rode tint en een drukker aanzicht. De zandsteen bevat veel fossielen. De afdrukken van haaiantanden en schelpen zijn veelvuldig terug te vinden. Ondanks dat het een kalkhoudende zandsteen betreft, is de Balegemse steen

